

مهر ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۴۷۷

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه ۱۴۰۱

بخش صنعت و معدن

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۴۷۷

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدلسازی)
تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی
ناظران علمی: محمدرضا عبداللهی، سیدمهدی بنی طباطبائی

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص صنعت
۲. شاخص تولید
۳. شاخص فروش
۴. شاخص قیمت

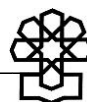

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۷/۲۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی
۴	۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی
۸	۱-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات
۹	۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو
۱۰	۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه
۱۱	۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر
۱۲	۳. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی
۱۵	۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی
۱۶	جمع‌بندی
۱۷	پیوست
۲۰	منابع و مآخذ

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

چکیده

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به‌عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به‌روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این درحالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به‌صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

طی شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۶/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۵ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۱۲ رشته فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۳ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «شیمیایی (بجز دارو)»، «سیمان» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین طی شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، از بین ۱۵ رشته فعالیت صنعتی بورسی رشته فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته فعالیت‌های «شیمیایی (بجز دارو)» و «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند.

شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴۰/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵۱/۴ درصدی مواجه شده است.

طی شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۶/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۲۱/۳ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۰ رشته فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۵ رشته فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی»، «خودرو و قطعات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «دارو»، «لاستیک و پلاستیک»، «چوب و کاغذ» و «سیمان» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی»،

«خودرو و قطعات» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و بیشترین سهم در کاهش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک» و «چوب و کاغذ» بوده است.

شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۵۸/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵۰/۲ درصدی مواجه شده است.

در شهریورماه ۱۴۰۱ شاخص قیمت ماهیانه فعالیت‌های صنعتی بورسی ۱/۳ درصد کاهش یافت و رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص به ۴۰/۲ درصد رسید. شایان ذکر است میانگین سالیانه شاخص قیمت ۵۴/۱ درصد افزایش یافته است، رشته فعالیت‌های «دارو» و «سایر کانی غیرفلزی» بالاترین نرخ رشد ماهیانه را در شاخص قیمت داشته‌اند.

مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۰۲ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا می‌نمایند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. شاخص تولید صنعت توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت صنعت به صورت فصلی توسط مرکز آمار و ماهیانه توسط بانک مرکزی، منتشر می‌شود، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار دارای چندین ضعف اساسی است که مهم‌ترین ضعف این آمار وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکردی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به صورت بهنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده این شاخص به خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد.^۲ در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در شهریورماه ۱۴۰۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. شرکت‌های بورسی شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارشات فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

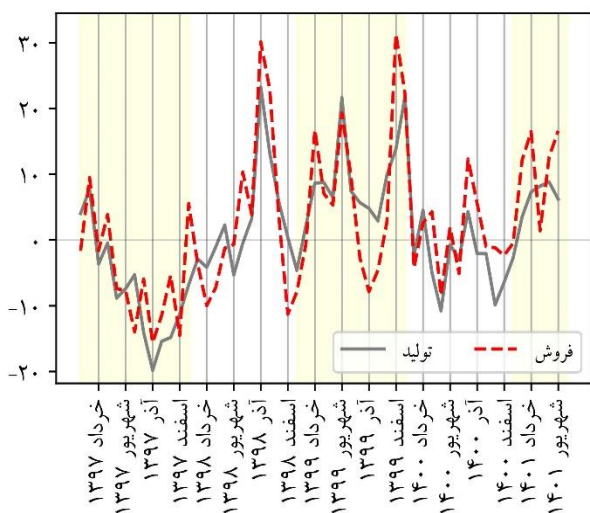
۲. برای اطلاعات بیشتر به گزارش پشتیبان مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به شماره مسلسل ۱۸۰۰۱ مراجعه شود.

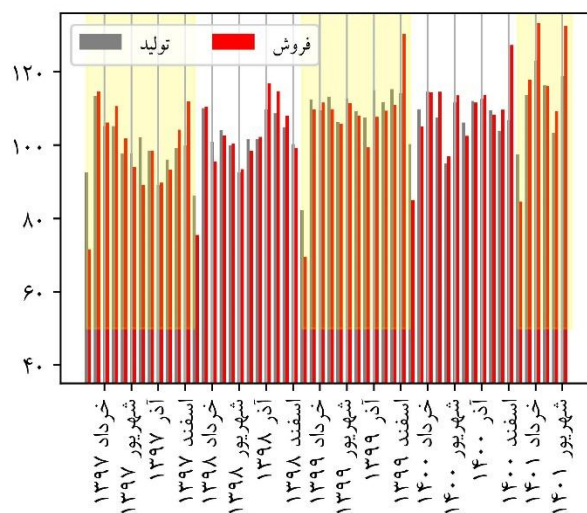
۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

در شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی با پشت سر گذاشتن کاهش‌های قابل توجه در دو ماه ابتدایی فصل تابستان، در شهریورماه با رشد ماهیانه قابل توجه ۱۵ درصدی بخش قابل توجهی از افت دوماهه خود را جبران کرد و به وضعیت شاخص در خردادماه نزدیک شد، شایان ذکر است این شاخص نسبت به ماه مشابه سال قبل نیز با افزایش ۶/۲ درصدی مواجه شده است. این روند افزایشی در شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نیز با شدت بیشتر تکرار شده است و این شاخص نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۶/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۲۱/۳ درصدی مواجه شده است.

نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

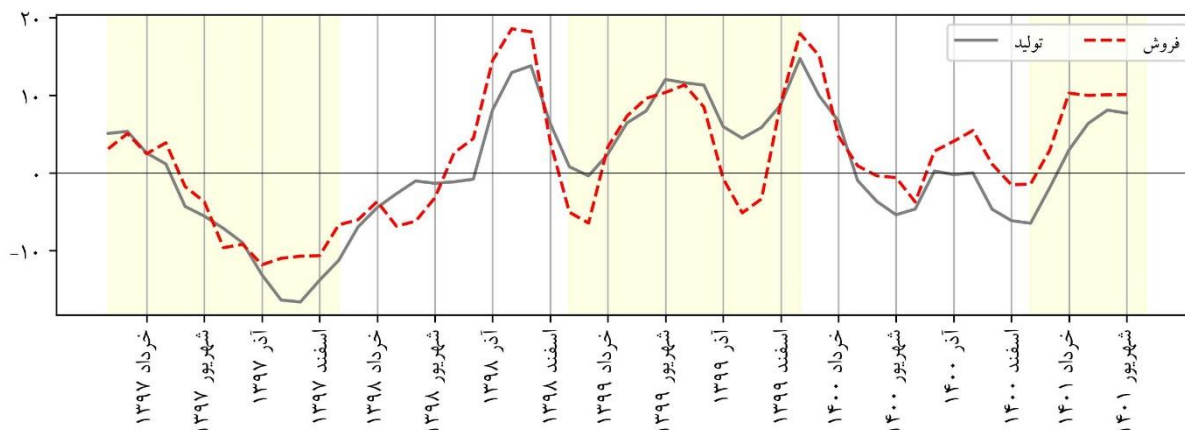
نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی سه‌ماهه منتهی به شهریورماه ۱۴۰۱، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید افزایش ۷/۷ درصدی و شاخص فروش آن افزایش ۱۰/۱ درصدی را نشان می‌دهند.

نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی - شهریور ماه ۱۴۰۱

شاخص فروش		شاخص تولید				رشد شاخص تولید و فروش	رشته‌های منتخب ^۱ صنعت
رشد ۶ ماهه نسبت به ۶ ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد ۶ ماهه نسبت به ۶ ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل		
۱۰/۱	۱۶/۶	۲۱/۳	۵/۳	۶/۲	۱۵/۰	صنعت	
۱/۱	۱۳/۸	۲۲/۰	-۶/۴	-۹/۵	-۲/۵	شیمیایی بجز دارو	
۵/۷	۹/۸	۲۷/۹	۸/۸	۱۷/۹	۳۳/۱	فلزات پایه	
۴۷/۷	۶۷/۶	۲۹/۷	۲۷/۱	۲۸/۵	۲۹/۱	خودرو و قطعات	
۸/۷	۵۸/۶	۵۰/۲	۱۲/۷	۴۰/۴	۵۱/۴	معدن	

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌های فعالیت‌های صنعتی بورسی

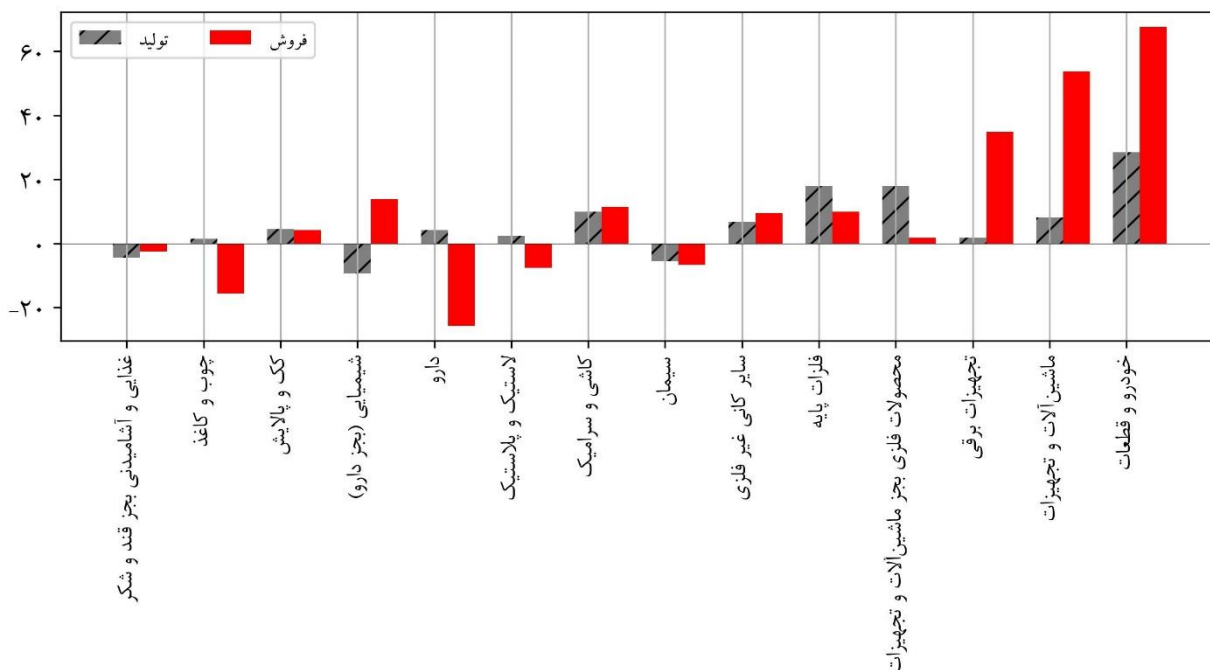
طی شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌های فعالیت صنعتی بورسی ۱۲ رشته‌های فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۳ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند رشته فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «فلزات پایه» و «کاشی و سرامیک» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌های «شیمیایی (بجز دارو)»، «سیمان» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

۱. اطلاعات سایر رشته‌های فعالیت‌ها در بخش پیوست آمده است.

همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی» رندهای قابل توجه بیش از ۴۰ درصدی در شاخص فروش داشته‌اند و رشته‌فعالیت‌های «دارو»، «چوب و کاغذ» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند.

نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهریور ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)^۱

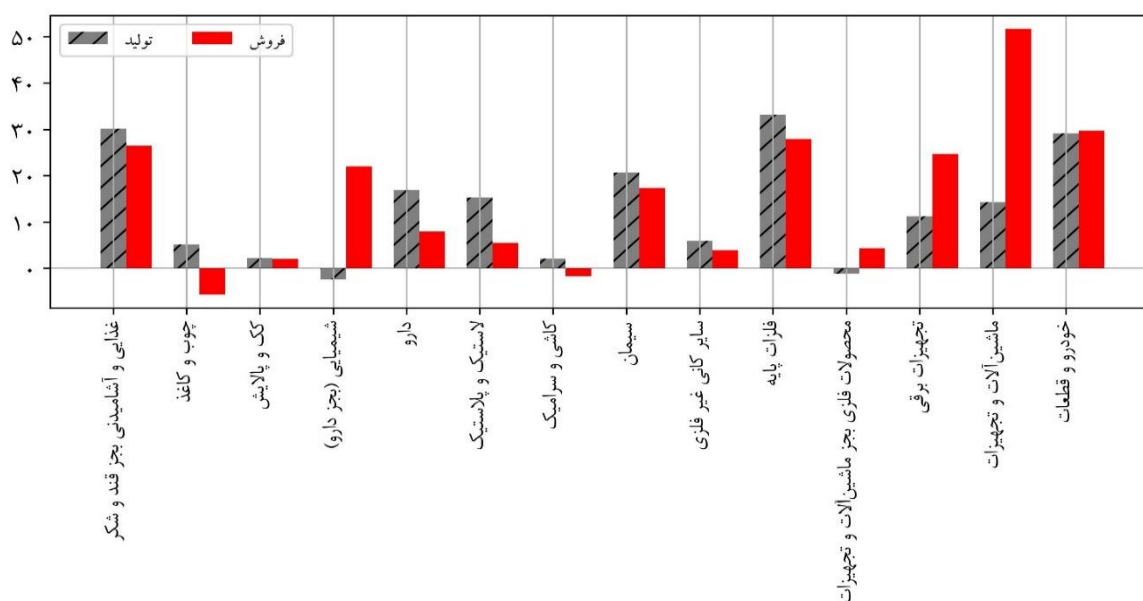
مأخذ: همان.

طی شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، شاخص تولید عمده رشته‌فعالیت‌ها افزایش یافته است و در این میان رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر»، «خودرو و قطعات» و «سیمان» بیشترین افزایش در شاخص تولید را داشته‌اند و تنها رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی (بجز دارو)» و «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» مقادیر اندکی کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

همچنین در این ماه شاخص فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی نیز نسبت به ماه قبل عمدتاً افزایشی بوده است و رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «خودرو و قطعات»، «فلزات پایه» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین افزایش در شاخص فروش را داشته‌اند و تنها رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ» و «کاشی و سرامیک» کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند.

۱. همان‌طور که در گزارش پشتیبان بیان شده است، در رشته‌فعالیت منسوجات سه شرکت در بورس پذیرش شده‌اند و لذا اولاً شاخص بنگاه‌های بورسی این صنعت گویای وضعیت این بخش از اقتصاد نیست و ثانیاً به دلیل تعداد کم بنگاه‌ها احتمال نوسان زیاد در این رشته‌فعالیت بیشتر است. با توجه به اینکه در شهریورماه سال جاری شاخص تولید و فروش این رشته‌فعالیت نسبت به ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۶۱/۶ و ۶۴/۸ درصد رشد کرده است، برای نمایش بهتر اطلاعات در نمودارها، این رشته‌فعالیت از نمودارهای ۴ تا ۷ حذف شده است.

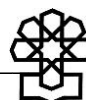
نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهریور ماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل (در

مأخذ: همان.

طی شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی (بجز دارو)»، «سیمان» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه، رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «دارو» و «لاستیک و پلاستیک» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

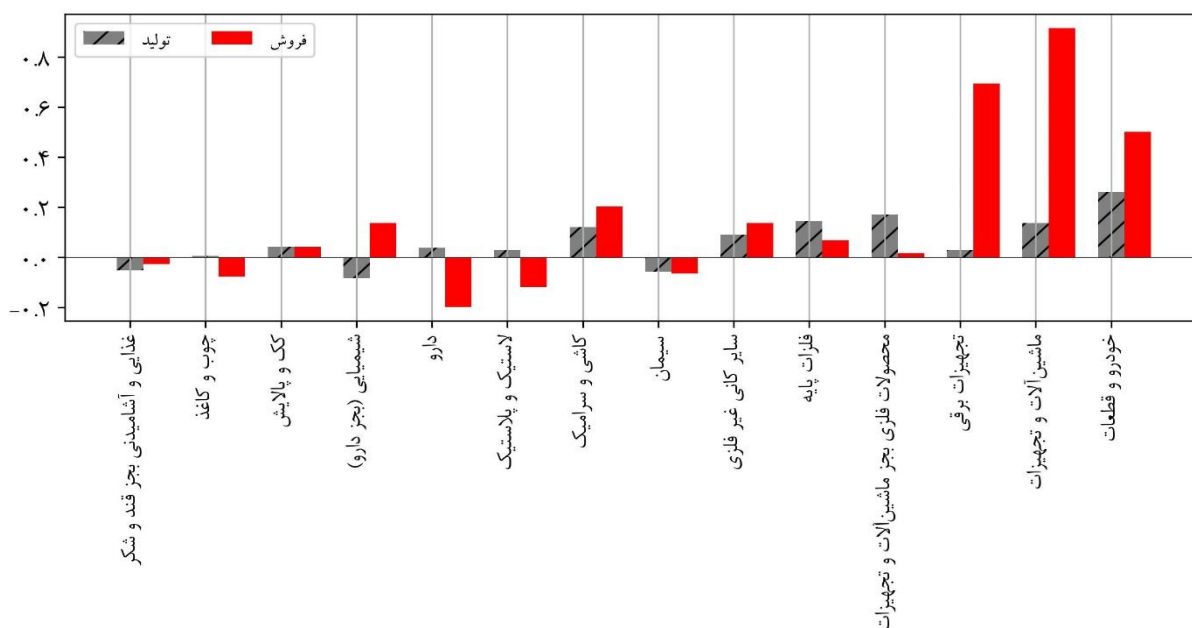
طی شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تجهیزات برقی»، «خودرو و قطعات» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بوده است.

نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت

در شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل

(درصد)

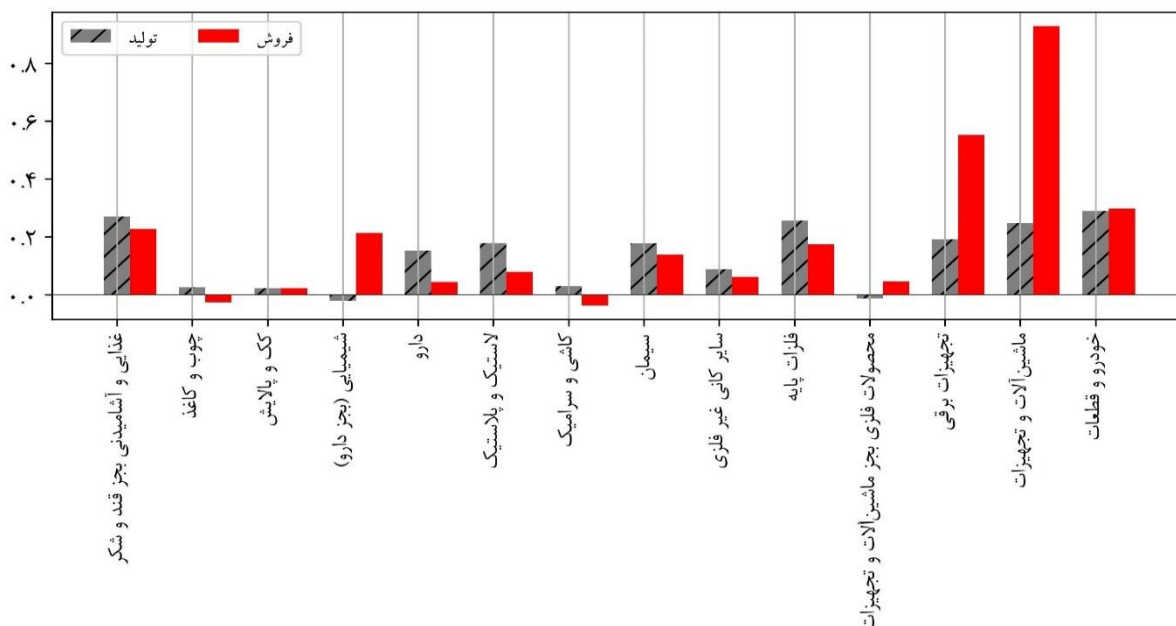

مأخذ: همان.

نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت

در شهریورماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل

(درصد)

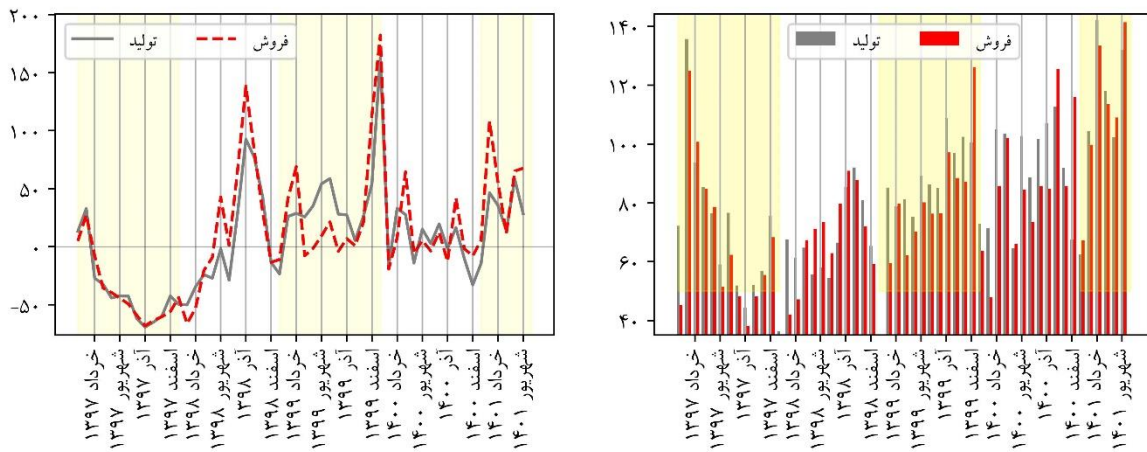
مأخذ: همان.

در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «فلزات پایه» به دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص پرداخته می‌شود و همچنین به بررسی نوسانات شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» در این ماه پرداخته شده است.

۲-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

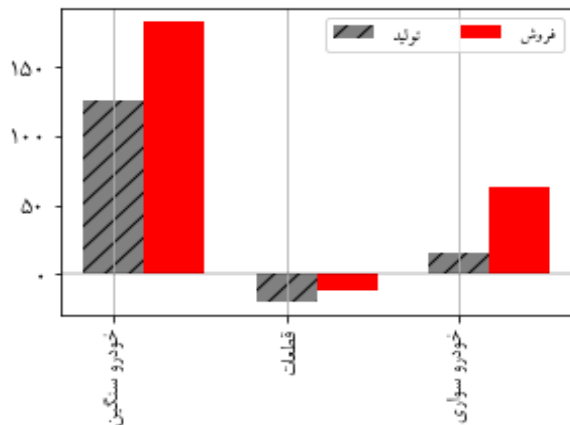
در شهریورماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲۸/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۹/۱ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۶۷/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۹/۷ درصدی داشته است. همان‌طور که در نمودارهای ۱۰ و ۱۱ نشان داده شده، مهم‌ترین دلیل افزایش در شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل و همچنین نسبت به ماه قبل، رشد قابل توجه تولید و فروش در زیربخش «خودرو سنگین» بوده است.

نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۳۹۵=۱۰۰) نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (درصد)

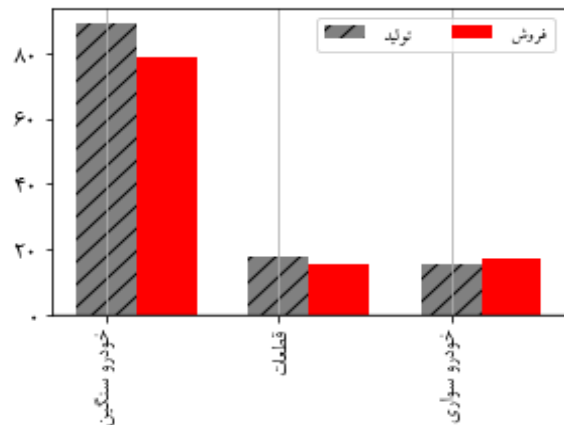

مأخذ: همان.

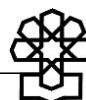
نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

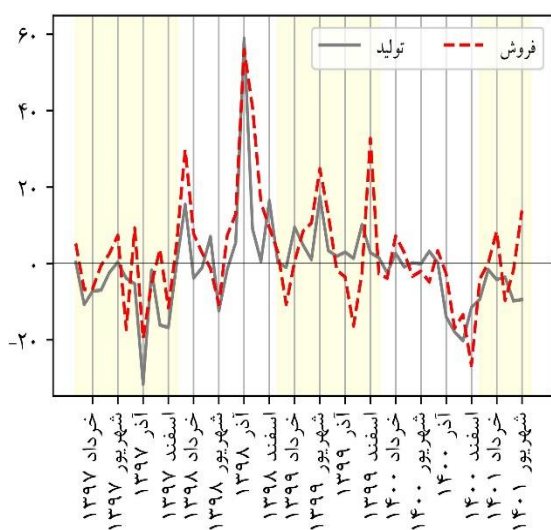

۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو

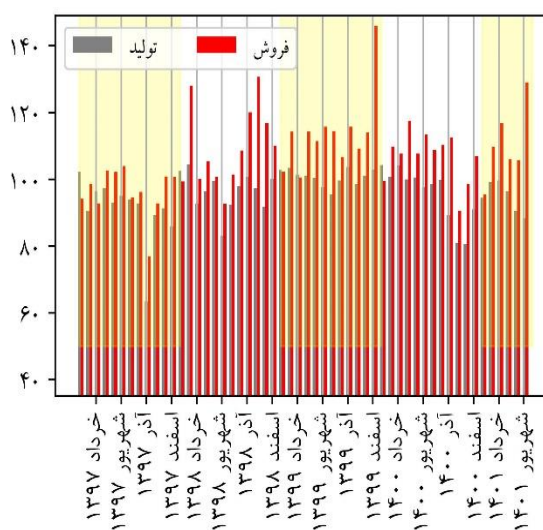
در شهریورماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۹/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۲/۵ درصدی داشته است. لکن شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۳/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۲ درصدی داشته است. در مقایسه عملکرد ۶ ماه ابتدای سال نسبت به مدت مشابه در سال قبل هم شاهد کاهش ۶/۴ درصدی شاخص تولید این بخش و افزایش اندک ۱/۱ درصدی شاخص فروش آن هستیم.

دلیل اصلی کاهش شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش تولید زیربخش‌های پلاستیک و لاستیک مصنوعی و کودها و ترکیبات نیتروژن در شهریورماه ۱۴۰۱ بوده است، از طرف دیگر علت افزایش شاخص فروش نسبت به ماه قبل و همچنین ماه مشابه سال قبل، افزایش قابل توجه در فروش کودها و ترکیبات نیتروژن و همچنین خوراک پالایشگاه‌ها و با فاصله از آنها فروش متانول بوده است.

نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (بجز دارو) (درصد)

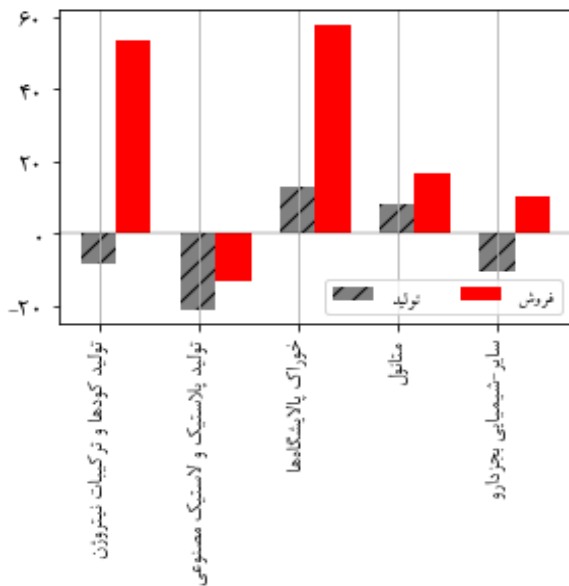

نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (بجز دارو) (۱۳۹۵=۱۰۰)

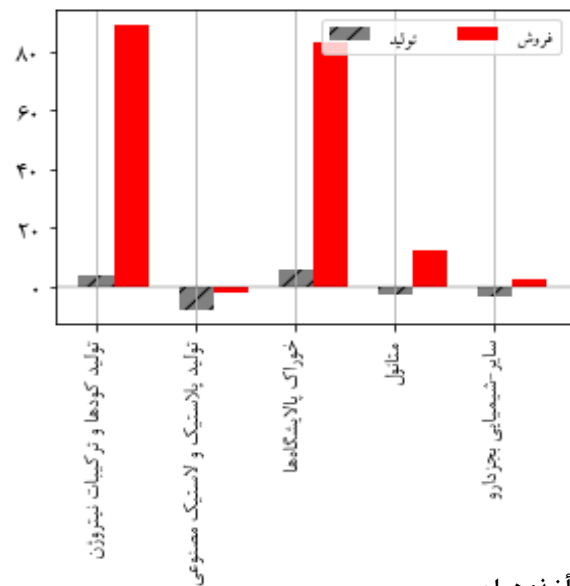

مأخذ: همان.

نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

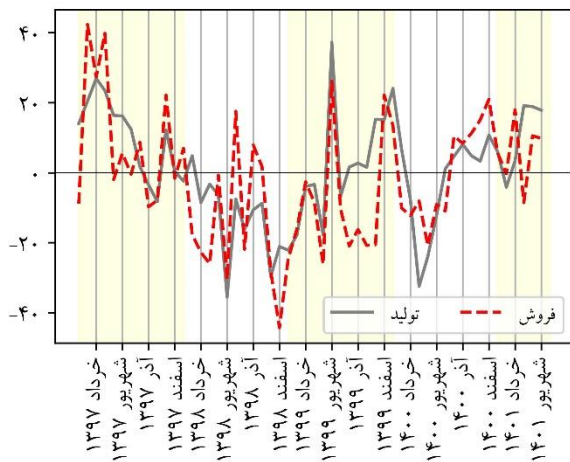

مأخذ: همان.

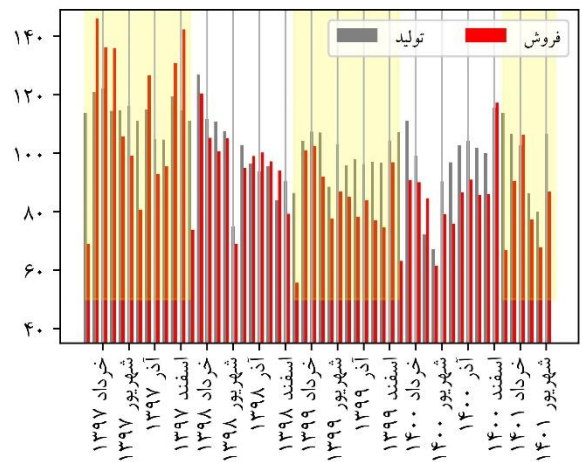
۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

در شهریورماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۷/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳۳/۱ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۹/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۷/۹ درصدی داشته است. دلیل اصلی افزایش شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه نسبت به ماه قبل، افزایش تولید و فروش شمش در شهریورماه ۱۴۰۱ برخلاف کاهش این دو شاخص در ماه قبل بوده است.

نمودار ۱۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

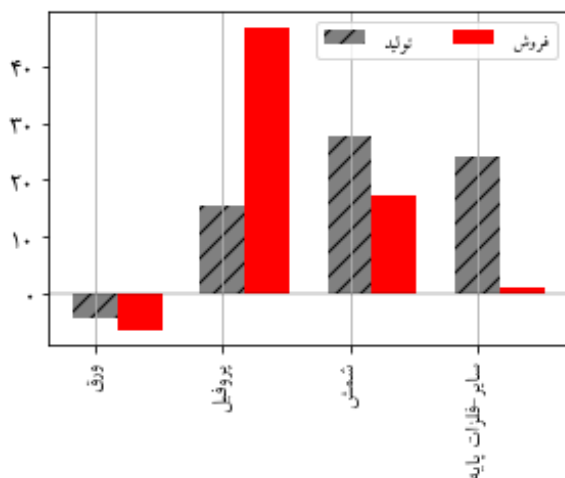
نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۰۰=۱۳۹۵)

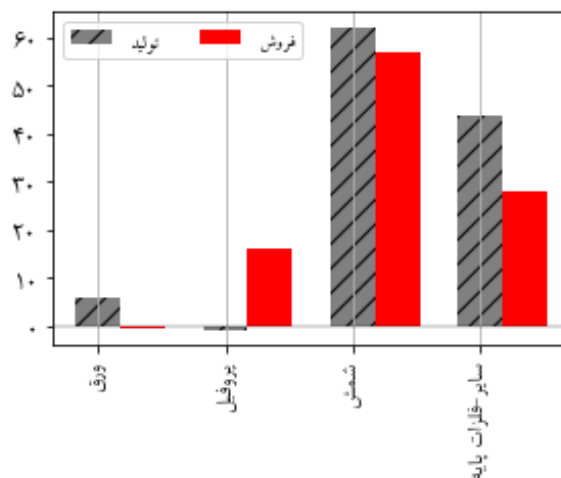
مأخذ: همان.

نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

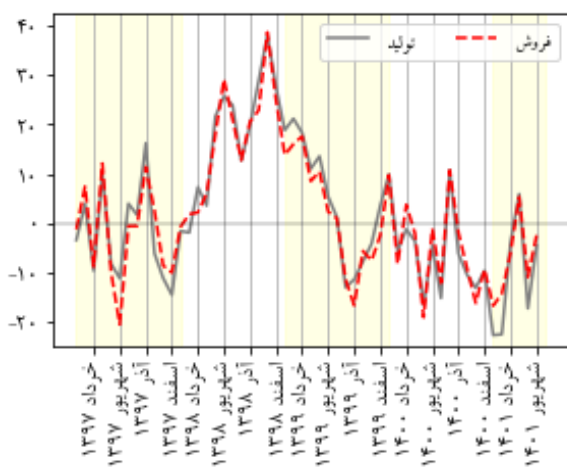

مأخذ: همان.

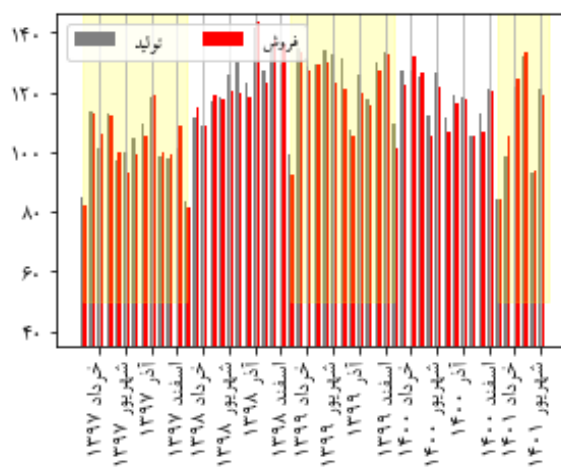
۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر

در شهریورماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۴/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳۰/۱ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۲/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۶/۴ درصدی داشته است. طبق نمودار ۲۲ نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش تمامی زیربخش‌ها نسبت به ماه قبل افزایش یافته است که تا حد قابل توجهی کاهش شاخص تولید و فروش در همه زیربخش‌ها در ماه قبل را جبران کرده است.

نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (درصد)

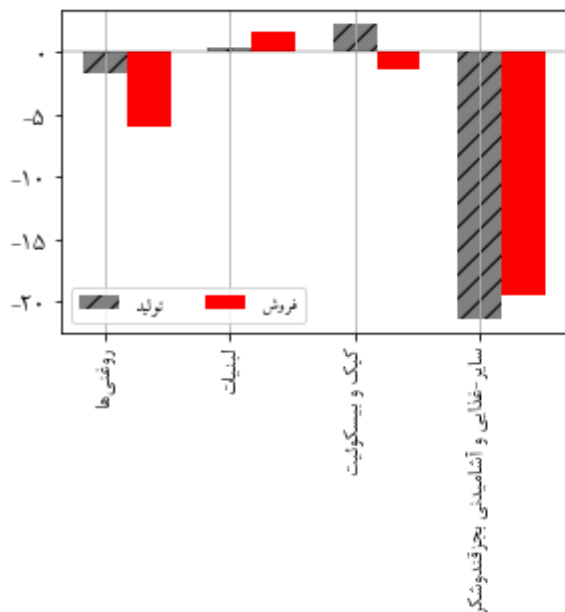

نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (۱۰۰=۱۳۹۵)

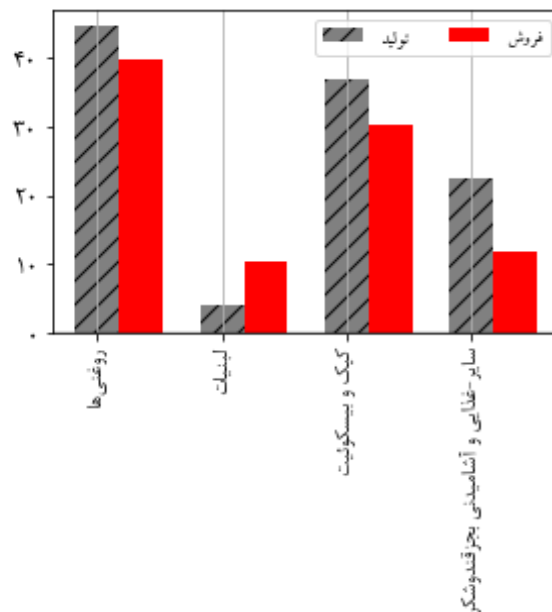

مأخذ: همان.

نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

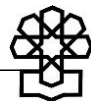
۳. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

در شهریورماه ۱۴۰۱ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی برای دومین ماه پیاپی منفی و برابر منفی ۱/۳ درصد شد که منجر به تداوم روند نزولی رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ در فصل تابستان و رسیدن آن به ۴۰/۲ درصد شد. شایان ذکر است میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت هم در شهریورماه ۱۴۰۱ روند نزولی یک‌سال اخیر خود را ادامه داد و با ۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۵۴/۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

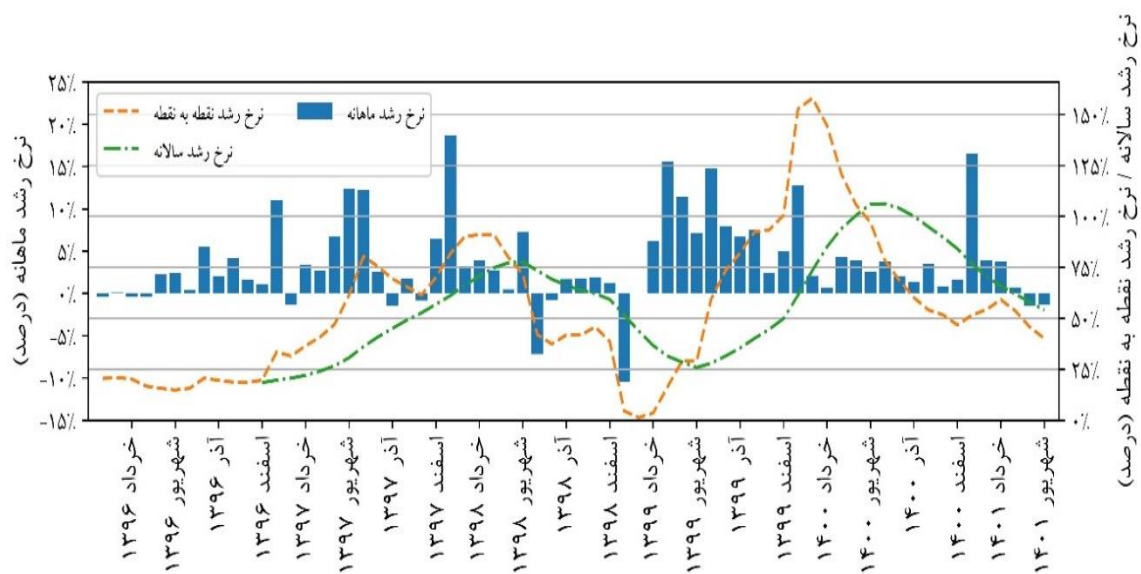
۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.

۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.

۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

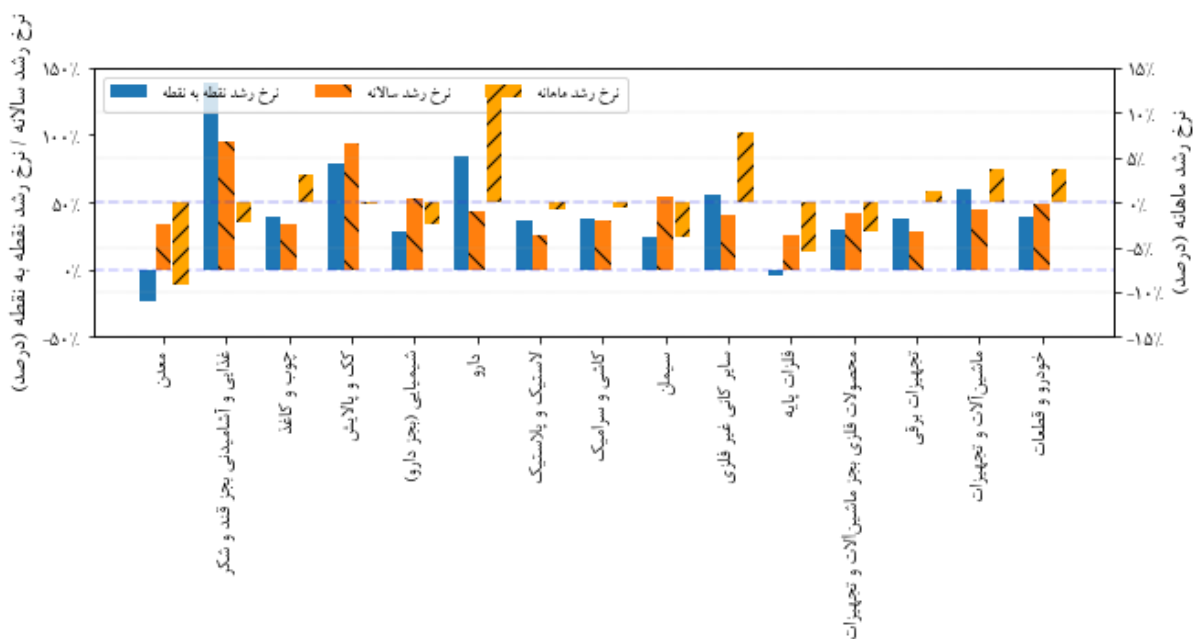
نمودار ۲۴. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: همان.

بررسی شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی نشان می‌دهد در شهریورماه ۱۴۰۱، رشته‌فعالیت‌های «دارو» و «سایر کانی غیرفلزی» بالاترین نرخ رشد ماهیانه، رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «دارو» بالاترین نرخ رشد نقطه به نقطه و رشته‌فعالیت‌های «کک و پالایش» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بالاترین نرخ رشد سالیانه را تجربه کرده‌اند.

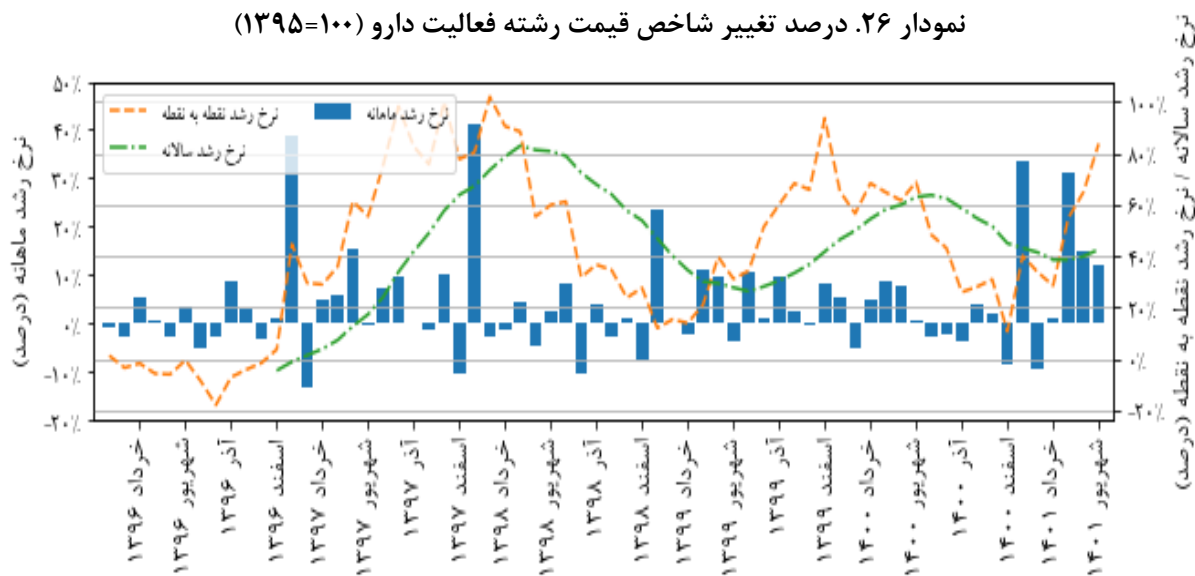
نمودار ۲۵. شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - شهریور ۱۴۰۱

مأخذ: همان.

رشته فعالیت دارو سه ماه پیاپی است که بیشترین رشد قیمت ماهیانه را از آن خود کرده است که ناشی از حذف تدریجی ارزش ترجیحی دارو بوده است. به همین جهت در ادامه تصویر دقیق‌تری از شاخص قیمت در این بخش خواهیم داشت. براساس نمودار زیر اگرچه در شهریورماه ۱۴۰۱ نرخ رشد ماهیانه قیمت رشته‌فعالیت دارو نسبت به دو ماه قبل از آن کاهش یافته است، ولی ۱۲ درصد افزایش یافته است تا مجموع رشد سه ماهه تابستان به حدود ۶۸ درصد برسد. شایان ذکر است رشد نقطه‌به‌نقطه یکساله رشته‌فعالیت دارو به ۸۴ درصد رسیده است و میانگین سالیانه قیمت نیز ۴۳ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۲۶. درصد تغییر شاخص قیمت رشته فعالیت دارو (۱۳۹۵=۱۰۰)

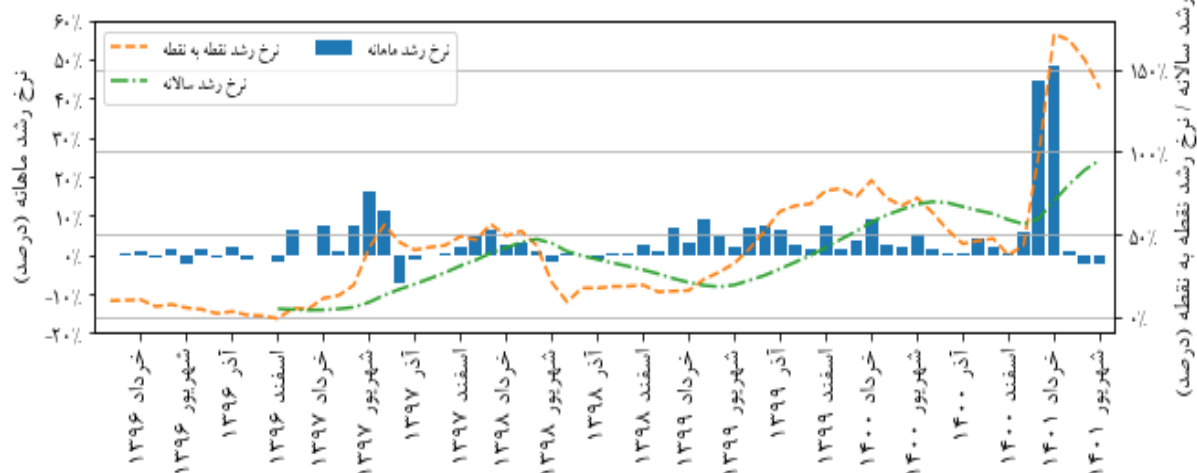
مأخذ: همان.

یکی از رشته‌فعالیت‌های دیگری که در ماه‌های ابتدایی سال مضمون حذف ارزش ترجیحی شد، رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر بود. بررسی روند قیمت‌ها در این رشته فعالیت هم بعد از گذشت چند ماه از اعمال این سیاست جالب توجه است:

طبق نمودار ۲۷، با حذف ارزش ترجیحی مواد اولیه رشته فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر، رشد ماهیانه شاخص قیمت این رشته‌فعالیت در اردیبهشت و خردادماه به حدود ۴۵ و ۵۰ درصد رسید، لکن در ماه‌های بعد و پس از تخلیه اثر این شوک به شدت کاهش یافت و در مرداد و شهریورماه رشد ماهیانه این رشته فعالیت منفی (در شهریورماه منفی دو درصد) بوده است. به‌طور مشابه رشد نقطه‌به‌نقطه قیمت در این رشته فعالیت هم از تیرماه مسیر نزولی را طی کرده است و در شهریورماه به ۱۳۹ درصد رسیده است؛ شایان ذکر است میانگین سالیانه قیمت در این رشته‌فعالیت ۹۵ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۲۷. درصد تغییر شاخص قیمت رشته فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (۱۰۰=۱۳۹۵)

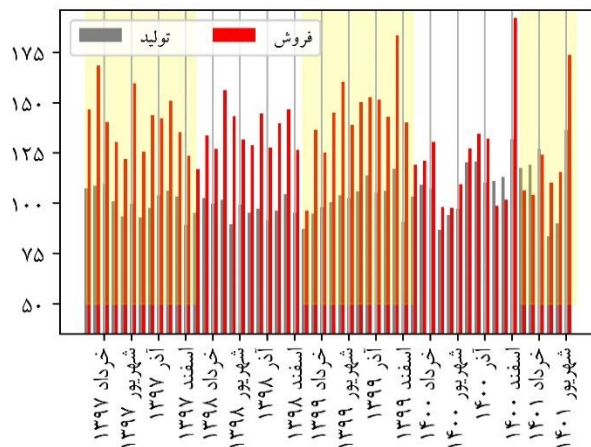
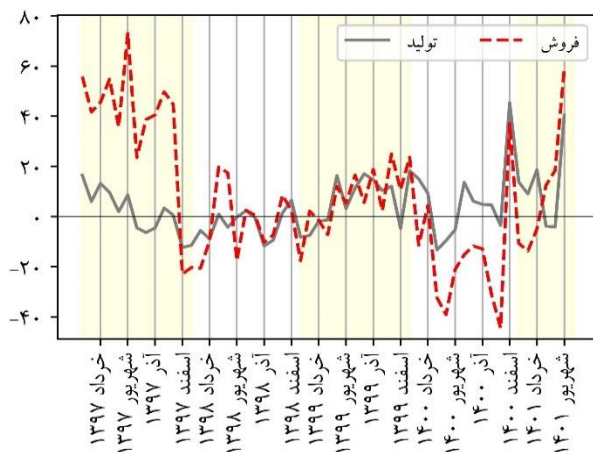

مأخذ: همان.

۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

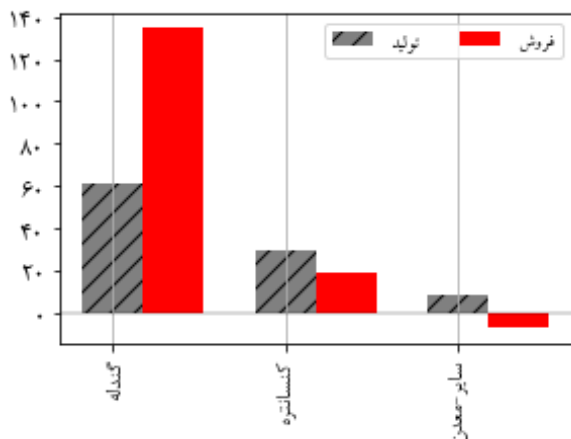
در شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵۱/۴ درصدی مواجه شده است. همچنین، شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۵۸/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵۰/۲ درصدی مواجه شده است. با توجه به کاهش تولید و فروش گندله در تیر و مردادماه به دلیل تعمیرات دوره‌ای کارخانه‌ها، در شهریورماه نه تنها کاهش تولید جبران شده است، بلکه به میزان قابل توجهی افزایش نیز یافته است (که دلیل آن نیاز به بررسی بیشتر دارد) و با توجه به سهم ۴۲ درصدی گندله از کل محصولات معدنی، با افزایش تولید گندله در شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص تولید و فروش نسبت به ماه قبل و همچنین ماه مشابه سال قبل افزایش یافته است.

نمودار ۲۸. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (۱۰۰=۱۳۹۵) نمودار ۲۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (درصد)

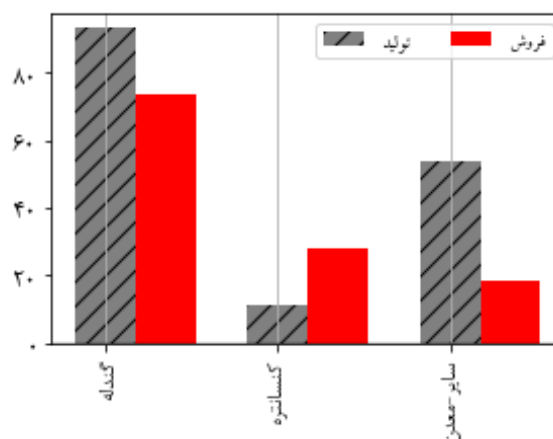

مأخذ: همان.

نمودار ۳۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۳۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل (درصد)

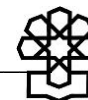

مأخذ: همان.

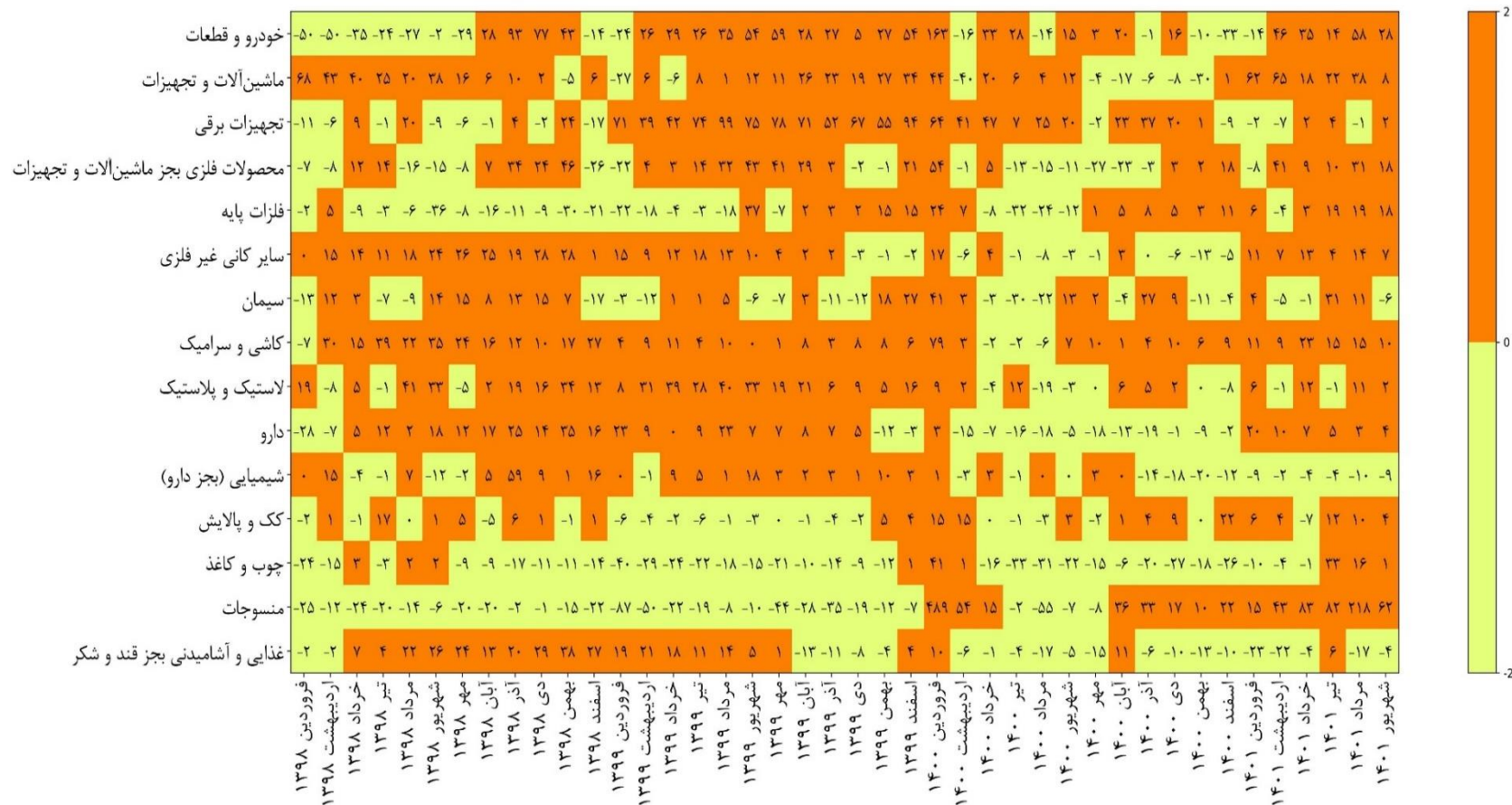
جمع‌بندی

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بوری از اطلاعات ماهیانه ۳۰۲ شرکت بوری استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم‌حرکتی مناسبی دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به‌صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در شهریورماه ۱۴۰۱ بررسی شده است.

برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی شهریورماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۶/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۵ درصدی مواجه شده است. همچنین شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۶/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۲۱/۳ درصدی مواجه شده است. همچنین شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴۰/۲ درصد افزایش و نسبت به ماه قبل ۱/۳ درصد کاهش یافته است.

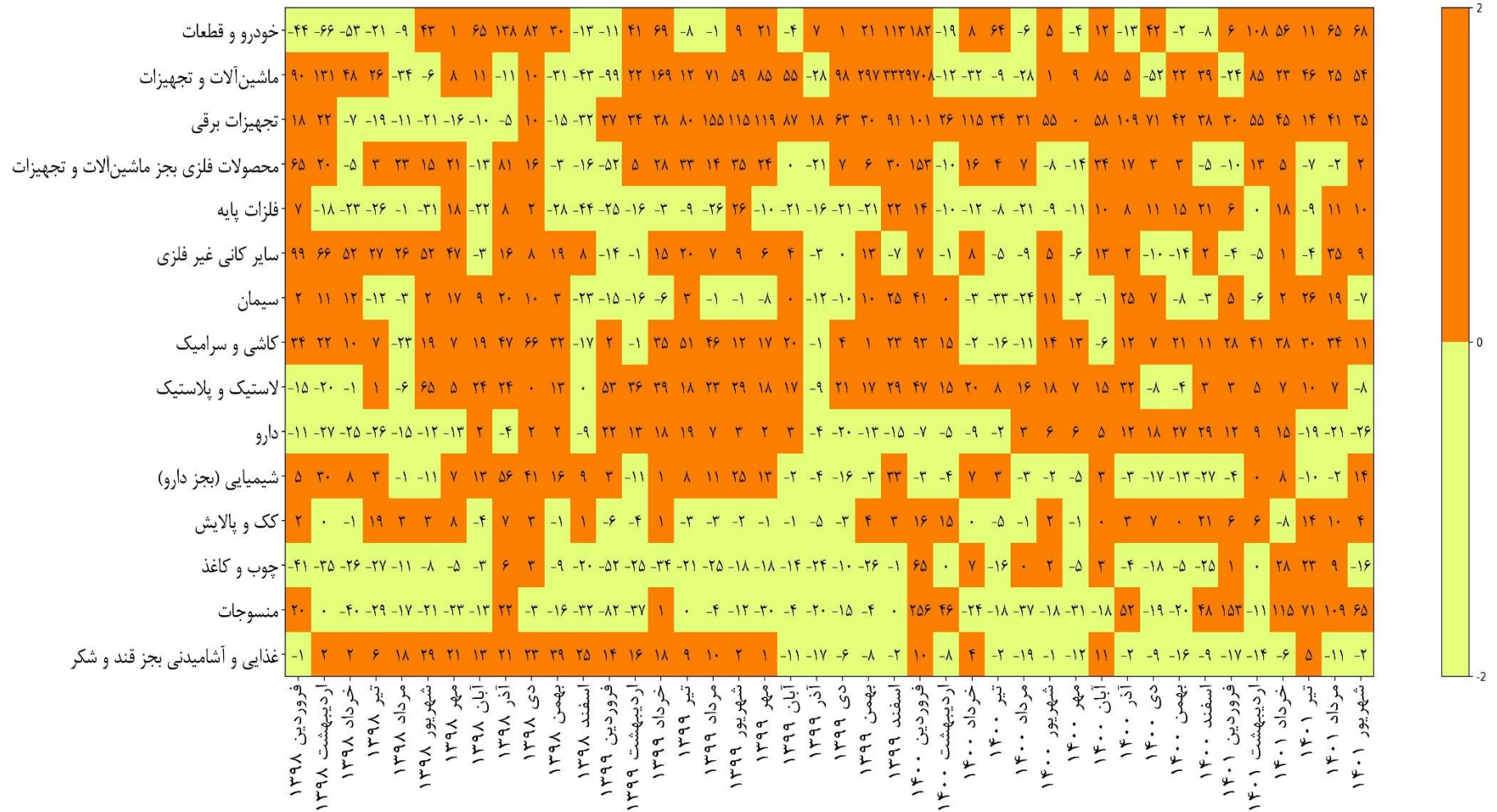

جدول ۱. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۰۰=۱۳۹۵)

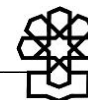

۱. در جدول فوق رنگ نارنجی نشان‌دهنده رشد مثبت و رنگ زرد نشان‌دهنده رشد منفی است (جهت خوانایی جدول اعداد رند شده‌اند).

جدول ۲. آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۰۰=۱۳۹۵)^۱

۱. رشته‌فعالیت منسوجات در بورس تنها شامل ۳ شرکت است و به همین دلیل نماینده تمام صنعت منسوجات نیستند و با توجه به نوسان شاخص تولید و فروش آن تنها در جداول پیوست آورده شده است.

جدول ۳. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی - شهریورماه ۱۴۰۱

شاخص فروش			شاخص تولید			
رشد شش ماهه نسبت به شش ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد شش ماهه نسبت به شش ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۸/۷	۵۸/۶	۵۰/۲	۱۲/۷	۴۰/۴	۵۱/۴	معدن
۱۰/۱	۱۶/۶	۲۱/۳	۵/۳	۶/۲	۱۵/۰	صنعت
-۷/۰	-۲/۴	۲۶/۴	-۱۰/۴	-۴/۵	۳۰/۱	غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر
۷۰/۸	۶۴/۸	-۱۳/۱	۷۸/۱	۶۱/۶	-۵/۶	منسوجات
۶/۳	-۱۵/۶	-۵/۷	۴/۱	۱/۴	۵/۱	چوب و کاغذ
۵/۳	۴/۱	۱/۹	۵/۰	۴/۴	۲/۲	کک و پالایش
۱/۱	۱۳/۸	۲۲/۰	-۶/۴	-۹/۵	-۲/۵	شیمیایی (بجز دارو)
-۷/۳	-۲۵/۷	۷/۹	۷/۲	۴/۲	۱۶/۸	دارو
۳/۹	-۷/۶	۵/۴	۴/۶	۲/۴	۱۵/۲	لاستیک و پلاستیک
۲۹/۹	۱۱/۴	-۱/۸	۱۴/۱	۹/۹	۲/۰	کاشی و سرامیک
۴/۷	-۶/۷	۱۷/۳	۴/۱	-۵/۶	۲۰/۷	سیمان
۵/۰	۹/۴	۳/۸	۹/۲	۶/۶	۵/۹	سایر کانی غیر فلزی
۵/۷	۹/۸	۲۷/۹	۸/۸	۱۷/۹	۳۳/۱	فلزات پایه
۰/۷	۱/۷	۴/۳	۱۸/۱	۱۸/۰	-۱/۲	محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات
۳۶/۸	۳۴/۸	۲۴/۶	-۰/۲	۱/۷	۱۱/۲	تجهیزات برقی
۳۸/۳	۵۳/۷	۵۱/۷	۲۹/۹	۸/۱	۱۴/۲	ماشین‌آلات و تجهیزات
۴۷/۷	۶۷/۶	۲۹/۷	۲۷/۱	۲۸/۵	۲۹/۱	خودرو و قطعات

منابع و مأخذ

۱. معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.
۲. پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در مردادماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۴۴۷.

3. www.codal.ir